

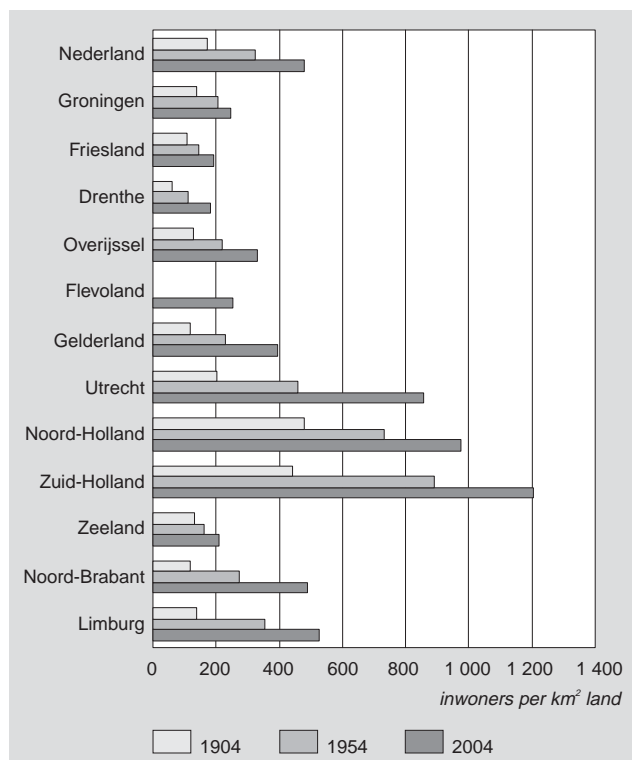
Toen en nu

Bevolkingsdichtheid

Het inwonertal van Nederland is in de afgelopen eeuw verdrievoudigd, van 5,4 naar 16,3 miljoen. Ondanks de landwinning die in deze periode plaatsvond, was de toename van de bevolkingsdichtheid slechts iets minder sterk. In 1904 was de gemiddelde bevolkingsdichtheid van Nederland 172 personen per km² land, tegen 480 personen in 2004. De gemiddelde jaarlijkse groei is ook in vergelijking met andere Europese landen zeer sterk geweest, al was er in de loop van de vorige eeuw sprake van een aanzienlijke vertraging. Tussen 1900 en 1925 bedroeg deze groei gemiddeld 1,4 procent, tegen 0,6 procent tussen 1975 en 2000.

De provincie Noord-Holland had in 1904 de grootste bevolkingsdichtheid. Honderd jaar later is deze positie overgenomen door Zuid-Holland. Drenthe bleef steeds de dunst-bevolkte provincie. Het relatieve verschil tussen de dunst- en dichtstbevolkte provincie bedraagt een factor zeven à acht, en is in de loop der tijd maar weinig veranderd. Een aantal andere provincies heeft wel grote verschillen in bevolkingsgroei laten zien. Zo vertoonden de provincies Zeeland, Groningen en Friesland maar een relatief bescheiden groei, terwijl de bevolking van Utrecht, Noord-Brabant en Limburg bovengemiddeld sterk toenam. Het aandeel van de Zeeuwen in de totale bevolking van Nederland is tussen 1904 en 2004 dan ook bijna gehalveerd, van 4,1 naar 2,3 procent. Het aandeel van de Groningers daalde van 5,8 naar 3,5 procent, en dat van de Friezen van 6,5 naar 3,9 procent. Inwoners van de provincie Utrecht daarentegen vergrootten hun aandeel, van 4,9 naar 7,1 procent.

1. Bevolkingsdichtheid per provincie, 1904, 1954 en 2004

Honderd jaar geleden kenden Noord- en Zuid-Holland een bevolkingsdichtheid van circa 400 personen per km². Een dergelijke dichtheid is vergelijkbaar met die van Gelderland in 2004, en overtreft de huidige bevolkingsdichtheid in de provincies Groningen, Friesland, Drenthe, Overijssel, Flevoland en Zeeland.

Wel was destijds de bevolking sterker geconcentreerd in een aantal grote steden. In de vier grote steden tezamen woonde in zowel 1904 als 1954 23 procent van de totale Nederlandse bevolking, tegen nog maar 13 procent in 2004. Vooral door suburbanisatie nam de bevolking van deze steden in de tweede helft van de vorige eeuw fors af. In 1904 woonde bijvoorbeeld nog ruim de helft van de bevolking van Noord-Holland in de gemeente Amsterdam, tegen ruim een kwart in 2004. De overige grote gemeenten zagen hun aandeel in de totale provinciale bevolking stijgen. Deze ontwikkeling is naar verhouding het sterkst geweest in de eerste helft van de eeuw. Zo groeide het aandeel van de gemeente Groningen tussen 1904 en 1954 van 23 naar 30 procent. Momenteel woont 31 procent van alle Groningers in de gemeente Groningen.

Staat
Tien grootste gemeenten in 2004 naar inwonertal

	1904	1954	2004
x 1 000			
Amsterdam	546,5	858,7	739,1
Rotterdam	357,5	704,6	598,9
Den Haag	229,8	590,8	469,1
Utrecht	110,6	241,6	270,2
Eindhoven	5,0	149,5	207,9
Tilburg	44,8	126,9	198,8
Groningen	70,6	140,5	179,2
Almere			170,7
Breda	26,6	96,3	166,0
Nijmegen	47,7	117,0	157,5

2. Toename bevolkingsdichtheid 1904–2004 (1904 = 100)

